

En més drets sense deurem.
 En més deures sense drets.
 Los drets individuals son
 imprescriptibles, ilegals-
 bles é inalienables. é
 Legislar la llibertat baix
 pretext de garantir-la, es
 cometre atentat contra ella.
 é La llibertat propia acaba allí
 ahont comença la llibertat
 ajena. Es licit, donchs, al
 individu fer tot lo que no
 perjudiqui á un altre. é
 La resignació que predican
 las religions no es més que
 la fórmula del engany eb
 que s'pret perpetuar la in-
 justicia social en lo mon. é
 Las religions son causes
 d'ahorros que viñhen de la
 estafa d'admetre capitalen
 la terra, assegurant pagar
 onscuts interessos al cul.

PERIÓDICH POLÍTIH VERMELL

LA TRAMONTANA
 defensa 's principis llibe-
 rals més avansats, sense
 atenuants de cap mena. é
 La TRAMONTANA es anti-
 religiosa de totes las re-
 ligions, porque totes son
 igualment dolentes y de-
 pressivas pera la dignitat y
 la inteligencia humanas. é
 La TRAMONTANA en politica
 defenza sempre al més ad-
 vancat contra 'l més reac-
 cionari, y sostá la necessitat
 d' una gran reforma social
 que transformi 'l modo de
 ser del productor, avuy
 supeditat al capitalismo. é
 La TRAMONTANA no está
 afiliada á cap partit, servint
 los interessos generals de la
 llibertat sans compromisos
 ni preocupacions de sectari.

PREUS DE SUSCRIPCIO
 Espanya, 1 peseta trimestre.— Extranjer, 2
 Las inscripciones se pagan por adelantat

ADMINISTRACIO: carrer de Ponent, 1, 1.º: BARCELONA
 Pels pagus s' admeten libranças del Giro Mútuo, burras de filli cubre
 y sellos de 15 céntims. No s' admeten libranças especiales de periódicos

PREUS DE VENTA
 Número solt, 5 céntims.—30 exemplars, 1 pu
 Surt é illem puntualment cada diuenres

LO 29 DE SETEMBRE

L' apóstol de 1868.

Lo reneгат de 1890.

SUSCRIPCIÓ

à favor de las victimas dels representants de las Tres Clases de Vapor, quin import es entregat setmanalment al «Centre local de las Societats obreras de Manresa.»

Pesetas

Table listing names and amounts of subscribers, such as 'Enrich Gebrat, 0'25', 'Un amic dels assassins contats, 0'25', etc.

guerra als privilegis i proclamant la germanó de totas las personas de bona voluntat, pera predir que ni la injusticia pot ésser eterna, ni las tiranias poden subsistir gayre més enlla de lo que 'ls tiranissins, donantse compte, vulgan abatre-les.

Aixís es que en las edats antigas molts filòsofs grecs i romans, entre ells Platon ab sa República dels Iguals, sant Agustí ab sa Ciutat de Déu é infinites de capspares de la Iglesia anatematisant la divisió de classes y el acaparament de las riquesas, y en las edats Mitjana y Modernas los Moro, Campanella, Morelly, Fourier, Owen, Cabet, Saint-Simon, Cámara, Vives, Proudhon, Marx, Bakunin y mil y mil d'altres, son proba eloquentissima de com la inteligencia humana repugna y resisteix l'enjuyre a cap esclavitud, digas lo nom que 's vulga y siga qualsevol la forma ab que 's manifesti.

Y donchs, dirán los enemichs de la abolición dels privilegis, ¿com es que sent tan antiga la aspiració a la Igualtat de medis de vida y a la germanó dels pobles, no haja encara pogut donar cap resultat fins avuy?

Aquí está l'estudi de la qüestió y aquí tenim plantejat lo problema.

Tots los pensadors partidaris de reformas socials encaminadas a buscar per l'home lo camí de la perfección, han sigut, fins fa poch temps, essencialment comunists. Desconeguts encara los principis científichs de la lluyta per la existencia, del determinisme en la voluntat y de que la conciencia no es més que 'l resultat d'una suma de las facultats del cervell, se buscava la felicitat humana en una especie de contemplació de la Naturalesa, en un misticisme de fraternitat quan no en una idea casi relligiosa d'altruisme ascètic, se feya al individu esclau de la societat, y resultava que morta ó mal paratá la llibertat y la iniciativa individuals, no podia subsistir cap de tants sistemes comunists com s'havien manifestat, perque tots ells, nascuts més del cor que del cap, no armonisaven la societat que 's pensava constituir ab lo tipo individual que tenia de formar-la.

Y d'aquí 'l fracàs de tots los sistemes comunists, ja que tals defectes se troban lo mateix en la República dels Iguals y en la Ciutat de Déu, com en la Utopia de Moro, la Ciutat del Sol de Campanella, la Nova Armonia de Owen, lo Còdic de la Naturalesa de Morelly, lo Viatge a Icaria de Cabet, lo Falansteri de Fourier y en tots los demés sistemes de tant il·lustre pensador com dedicat tots sos esforços y tot son valer a la idea del bé de sos semblants.

Mes ha vingut la avanxa de la moderna ciencia; ha vingut lo sigle XIX ab sas maravellosas invencions y sos inapreciables descubriments a arrancar a la Naturalesa molts d'aquells secrets tinguts com inescrutables arcanes d'una divinitat gelosa de son poder, y al calor de aquestos descubriments y a la llum d'aquestes invencions, mentres per una part s'han ficat los drets del home concedint nova vida a las classes injustament considerades inferiors, per l'altre s'han anat analisant las condicions de la vida humana, s'han escrutat las necessitats morals y materials del individu, s'han ficat las afeccions del cor, los fenòmens de la circulació de la sang y del sistema nerviós y las facultats de la massa cerebral del mateix modo que 's determinan las funcions gástricas del ventrell, y naturalment, coneixent l'home més, molt més, a fondo, millor, molt millor, s'han anat determinant las condicions en que tenia de viure pera alcanzar son benestar y tot lo grau de perfecció de que siga capaç.

Y deseguit s'ha abandonat ó s'ha modificat essencialment lo comunisme conegut abans de tals descubriments, que han posat la llibertat del individu com primera condició pera la felicitat humana. Per aixó resulta que ocuparse de socialisme remoniantse a abans de tals descubriments es igual que ocuparse de politica contemporánea y anarsen al feudalisme y a la monarquia de dret diví. Los sistemes comunists que supeditavan l'individu a la societat han desaparegut, ó, millor dit, han desaparegut tots los sistemes, sentant ja avuy res més que idees generals basadas en los moderns descubriments científichs, que proban que tota idea relligiosa, sino es una hipocresia, acusa un estat patològic del cervell, reliquia crònica de enfermetats passadas, y que la pri-

mera de las necessitats humanas es la llibertat individual y que la única garantia de la llibertat es l'estar garantidas todas las iniciatives.

Avuy, donchs, en virtut de tals descubriments, ja ni 'ls més recalcitrants comunists supeditan l'individu a la societat obligantó a produhir y consumir en comú com se feya en tots los sistemes antics, sino que proclaman també la llibertat individual y procuran garantir las iniciatives. Y dintre d'aquestes idees hi ha la gradació que va del Comunisme modern al Colectivisme.

Dels comunists a la moderna fins n'hi ha que acceptan la propietat individual del fruyt del esforç del individu, cosa que a nostre entendre es negatiu de comunisme y que sols pot pertanyer tal idea a la escola colectivista. Diu lo comunisme: De cada un segon sos mèrits y A cada un segon sas necessitats, ó sia, explicit més clarament, «la societat prendrà bonament de cada individu lo que paga ó vulga produhir per lo que ell valgui,» y «la societat donarà a cada individu lo que li fassi falta pera cubrir sas necessitats.» Lo colectivisme diu senzillament: A cada un segon sas obras, ó sia, explicit també més clarament, «la societat donarà a cada individu l'equivalent a la quantitat y qualitat de lo que ell mateix haja produhit.» Tots dos sistemes acceptan la més completa llibertat individual en lo consum y en la producció, al revés dels sistemes antics, y tots dos analitzen també las ciencias y las arts com a condició indispensable d'humanisme, cosa molt descuydada abans dels descubriments moderns.

Lo Comunisme del Colectivisme propiament dit, se diferencia no més, sent abds moderns, en que 'l primer no reconeix cap mena de propietat individual, sentant que tot es de tots, y lo segon reconeix la propietat individual del fruyt del esforç de cada individu, sentant, per conseqüència, que cadascú tinga lo seu del producte de son treball, y tothom per igual tinga obció a tots los bens de la Naturalesa, per lo qual no pot ser propietat individual la terra, los grans instruments de treball, las minas, pedreres, barcos, fabricas, ni, en una paraula, res de lo que necessiti d'una colectivitat pera donar producció, sino que la propietat la disfruta qui ho fa produhir, quedantse en usufruyt la producció. Per nosaltres lo Comunisme, modern y científich y tot, adoleix encara dels defectes d'antics comunismes, no tenint prou en compte l'estat de las passions y la necessitat de la lluyta per la existencia, si br arrencant del circulo viciós en que avuy gira, y 's refia encara massa dels impulsos bondadosos del cor per creure poder prescindir del estimul basat en la recompensa material.

Ab tot, com al l'Colectivisme ni l'Colectivisme moderns han fet de sa escola cap sistema tancat a modificacions, sino que per lo contrari cada dia innovan y reforman idees particulars pera fer practicas las idees generals, emmollantse tot a lo que senyalen los nous descubriments que cada dia s'atropellen en lo terreny de la ciencia en general y de la sociologia en particular, es de creure que una y altra escola, animadas de bon desitj com no poden menos d'estar, aniran cada dia més acostantse, penegetint lo fi comú de la emancipació humana, contentantse per últim en la mateixa aspiració que 'ls hagi dicat la ciencia pera instituir una organizació social basada en la Justicia y que omiga en perfecta armonia ab lo tipo individual que tinga de fundaria y sostenir-la.

Visioner de Dalt 20 Setembre de 1890. Apreciat company: Fa lo darré setembre que 'ls fabricants d'aquests vells han tancat las fabricas ab la intenció de probar al tenim geyre paciencia per anar aguantant las més que injustas y brutales exigencias que diàriament venen fent. La intenció d'aquesta gaudula no es altre que la de nos coligues del alt Llobregat, ja no hauríem de ser capitanenats del qui 's ha fet celebre en la Atamella de Morola, que habita aquí! Pero com que todas las cosas teenen lo seu fi, molt serà que al treballador, conestat de ser explotat, atropellat y escarnit, no se li treuquin las ronques de la paciència y s'atzequi decidit a posar fi a tantes injusticias.

QUESTIONS SOCIALS

COMUNISME Y COLECTIVISME

Los homes justicieras y pensadors de todas las adats no s'han pogut contentar may ab los injustos sistemes que han regit las societats antigas y modernas, y han anat sempre buscant la practica de la Justicia en lo mon per medi de sistemes socials que estessin més en armonia ab la civilizació y la fraternitat humanas que 'ls que han imperat fins avuy. Efectivament. Si no hi hagües altres motius pera creure que un dia ó altre té d'acabar-se 'l sistema social que divideix la humanitat en poderosos y miserables, en rics y pobres, en explotats y explotadors, en moscas y aranyas de la especie humana, bastaria 'l veure com en tot temps y en tantes ocasions s'han ficat benefactors del home antoant cínichs de

M' hebia de dir que 's' haurien, però espereu als altres sexes ferra, voler acudir a la ...
M' sembla que als treballadors s'ha de pagar més ...
El que arriba, la cosa.

HINNE SOCIALISTA

*Replant la mare terra
ab la suor del treball,
Joia de las molines que riu,
Per tota la terra que riu,
Per tota la terra que riu,
Per tota la terra que riu,
Per tota la terra que riu,*

Tambien ab compassiva
para pintar al crim,
Replant la mare terra
ab la suor del treball,
Per tota la terra que riu,
Per tota la terra que riu,
Per tota la terra que riu,

Contra la sal que s'empasta
la toquilla atrotada,
Y dita hecha la ferza
de la raba, aigua,
Y dita hecha la ferza
de la raba, aigua,
Y dita hecha la ferza
de la raba, aigua,

La nostra gloria es noble,
no pot ser-ho pas men,
l'hiure ab dita del poble,
del condole breuça,
la guerra, es traca,
de la raba, aigua,
de la raba, aigua,
de la raba, aigua,

Quere a la tribu iudica,
que 's'riu de nostra gloria,
que no sigui 'l' mal que arriba,
que no sigui 'l' mal que arriba,
que no sigui 'l' mal que arriba,
que no sigui 'l' mal que arriba,
que no sigui 'l' mal que arriba,
que no sigui 'l' mal que arriba,

J. M. CASALIS.

Diuenois pròxim ferà vint i dos anys que la Espanya bullia al rescurtir per l'espai los darrers títols de la bestia d'Alcoltes.

Aquell exemple d' un Poble atreccame en massa y encomenar podries institucions portant a ferir del nacional desprec, la veritat, es un espectacle que consola.
Y del que tot liberal té de procurar la retirada.

¡Boaa i' hem iua, Segues!

Ja tenim al joc dels fortissims fer una maltra respecte als conservadors, segons explica un periódico de París que ha celebrat un interviu (6) uatients, ab lo mayor del tupe, que viera per allí ab lo nom de Maure Escartel, però sembrar als reis, amperadors y arcàngels quan vian d' incognit.

Y donchs tot aquell entusiasme de la seva gran pera combrar als canovin, about lo posarion.
¡Vera una emarronada més política que gasia D. Salazar!

En Casaler está desconcertat per alid de las declaraciones favorable als conservadors del seu entami Marañón.

Ell, que sembla sacrificat ha fet per la monarquia bonifich y saguntia, tombrar ab que ara el tira l' jocch a collidit lo seu compaña més apreciat, vey, a' hi ha para tirar la desobediencia al foc.

¡Potre Casaler! passa per totes las peripeccias dels reccidits.
Que per altra part té ben merecudas.

Portugal, contaban molt mal donadas per la monarquia, que ja s'aguera engrasada ab salira dejuna al presonion de la nació.
Se diu que l' govern inglé s' ha ofert al de Portugal para aguarar las instituciones actuals portuguesas.

¡Bel quencions de segócia brusa fers a contentar de las respectivas parties.

Bo! Ara surt lo ministre de la guerra opo-sante a las girras mandobres militares que cap a la terra de las llangoncas plococars mouer general al Sr. Martinez Campos, tandem di ministro en los pochs dies del ministeri para portarres al tinto guerra.

Y comen que no es poch foira lo dispare que al heroe de Sagunto propociona lo parer del minister.

Ja entch sembla lo que dita:
—No 's por proteger a ningú!

La triple vinda que havia de casarse ab en Casaler, li ha donat caribana.

La noticia, presa de una declaració publicada per la escama marit en un diari francés, ha corrugit per tot arreu distarce en la situació més desgrasada al entantí personal que ha omplert lo mon ab los bondas de la elogencia.

Tris desengany recerarr al home inconsonant que, després d' escluar ab s' parasitas las posicions revolucionarias, crygut en la mania de errer-glarho tot segons la mida de sa particular y reccionaria democracia.

Al emperador de Russia li han donat a mentar en un concert sopra de caldo d' ou de sant.

Astis ho dit un diari francés.

Sembla que l' imperial consual trobá un gust desagradable a las sopas, y demanant la causa li digueres que es honor de *Éve Reue* haurien fort un ou de sant Job, mort d'ia per f' any 3500.

Es agura un cas d' antropologia meloch-far-lido digno del permellador dels maritins de Sibírta.

Los carlistas, ja que no poden seguir y crearar poblos, se proponen propagar lo socialisme cordill.

La questió per aquesta causa es fer mal: si no 's por detrarre sancó estrer mentada per tot arreu, es la condancia de que ab la mentada y la ignorancia la sancó vindrá després.

Asto es l' oportunitat del crim.

Varios trabajadores de las Tres Clases de Vapor de Barcelona, no pogueuen evocar a ser menarí pois representans arromanyes y poblacion, al a quedarse esgotados, han format un socorrit, ab la queda, que sembla d' aquiri en granit, abstricta a la sectera de Sant Martí.

La Verdad, estandopada ja de molti antich de las grups dels que tot 's ha molit para fer la causa dels burguesos y de las autoridades.

Avantí y fers, obrers de las Tres Clases de Vapor, no permitas que vostre innagible espartí revolucionari y anti-burgés seliga sempre menurriat para arromanyes.

Donat dispare, té de resolverse en aqueixa ciutat una conferéncia de totes las secteras de las Tres Clases de Vapor estandopada dels representans de martra, para concludir una obra federacion d'Unitat de resistencia amee Jades que se ja pogueja vender en momentos de lluvia y de perill.

Aquest es lo camí que s'ha d' empelar 's, obrers fabricis, y sobre tot s'ha de procurari lo menas possible venir directores autoritari, porque adés sempre se val aborre a abastar, encara que las plenas d' obrers ab paga vegis a parer a fers de molt més bona voluntat que certs tipos indescans que nos abeben.

Lo dispare passat celebrá un anunciada veridat, ja socorrit Jaica *Castelberg* en son nou local, que s'agué més que gusti para la numerosa concurrencia que acudí a la cita.

Los focos, abans al mili d' un jardi, son veridats y espoyos, entant violentament separen lo collegi de sayas del de boys.

Los seors y senas quedaran molt be, manl-festaciones alguna que presencien, usat per sa molta memoria com per fectissimas expresio perorar.

De la gent granada que hi plogueren portar en aquella festa fora celebrat y aplaudit lo escríptore D. X. Coons Serra, lo Sr. Sabu Anton y l' Sr. de Bore, particularment aqueix últim en son magnífich discurs suspirat de ciencia y de entempe en favor del nacime.

Astembes hi auger focs de mans, coplas de Rutarres y bandurrias y altres entremetiments, baverre també jauguar un casier, quales planchas se dedican al foment de la enseyansa latica que 's dona en lo propi estableme.

La veridat es certá a la una de la nit, seorrit noshom ab ganas de torrarlo, y ocasionant lo chir acre alguns atas en las illas de socié y en los alumnes de las escolas, malgrar certa guerra torra, que fan a la sectera alguns entemichs encoberts.

Noste aplauso ab sostenidors del *Casalberg*, y que per molti sayis celebrin actas com lo del dispare passat.

Lo Congrés católic celebrat fa poch a Bilegia para la solució del problema social, entre varios efcacs rimers para be dels treballadors, ha acordat que l' papa ha de ser reconogut com a ray de Roma.

Casa tan saludable y oportuna com si a un titich li poseies sangoneras al brerit.

Existen en Setembre, més que sempre las sigui de mala extrangeneja per las vides coronadas, porque en all 's han anat delibant molt torres.

Y s'is noticia arriban de Portugal, que no hi hauria ent d' estrer que deas de consensar el Octubre feras allí lo que ferem socorrit pel Setembre del 68.

Si all socorrit, portarí aquell cada ciudad un criol Ramonista a Santa Rebelecio, es segur que tanta 's prohibits l' mitecc.

L' Emperador del Marroc inclinats en que vol ser marit entch dels espoyols.

Ja ho crech.

Marrant les conservadors ningú té més dire que ell a ferre de pedir.

Lo Pons Piliat de Madrid no ha deixat fer una manifestació de simplicitat a Portugal.

Del mal lo monso.

Aquí a Barcelona no arriba a haverhi manifestació al re dretant la darrera Buelia, y ja gres se veig perseguida a cop de aborre dels crulls y a gorgolada dels poblacion.

Es que recerare d' obrers ja es gesen unsa campelacion los Pons Piliat.

Lo diuement pròxim en la festa major de Salazar, y 's treballadors d' aqueixa cronada vella, moneres en las festes majors de las abrens poblaciones be cryden de crear' curs d'is mites, de beller 6 d' altres tonarrias, eils ha organisa un meeting manregista en lo qual 's ademan contrerarios, organisa adema una veridada illustraciones, y en fi, demostren que no 's adormen, sino que, molt al consertí, s'aprobien de tot per anar a la vanguardia del progrs. De pots salientiss, dignos d' imitacio per susos ientans i que valguen poder plenas d' adl-lentans!

Un periódico carta de Barcelona recorda ab trivició que en aqueix temps usats de miterables é ignorans la religió era més honorada que avir, porque baverre tan los illes y badeclars més, abtemen abduavan molt respectuosament als feres.

Y es natural.

Cadecric sañida als reus.

Previdencia obidit al matit moit lo que fa, que avir cap persona honrada 's pogu venir al en pliar.

D' alid de las Illas del sufragi universal n' hi ha un tip y mití.

A Palma de Mallorca, ab lo cros rantlogh, hi haura 11,627 electors.

Ara ha vingut lo sufragi universal, y al ferre veur las illas en que unbonn ha de tiadre vote, han resultat 9,679 machas, 6,661 i, '203 electors maron que ab lo sufragi rantlogh.

De modo que, segunt per aquest camí, ab una mica més que 's liberalitat l' sufragi, ja no més podrán votar los empleats y 's morts.

I pensar que encara queda qui creu ab la sinceritat electoral de conservadors e fusio-nistes!

Los fabricants del Alt Llobregat continúan estudiand un projecte de Caixa dels Mortis per l'estil de la projectada a Tarrasa, a fi d'enterr obrers en el cementiri de la indiferencia.

Que s'esperin los fabricants enterradors. Los que ja s'han sapigut lliurar dels representants arrossayres, no es fácil que cayguin a la raterra dels protectors d'enterrar en vida. Altra feyna hi ha que passar dels assassina-cuotas als zucladors de sanch.

THEATRE LISIAC.—Tres concerta, tres trionfus, tres ovacions pera l'eminent violinista Pau Sarasate, y no solament per ell, sino també para la Srta. Calvera, Agilitat, maestría, pulcritud, tot ho reunia la moderna Paganini. D'aquell Stradivarius surten tarrestats d'armonia que omplenen l'espey.

THEATRE TIVOLI.—Sempre las mateixas produccions, avuy com ahir, dema com avuy y may variant.

THEATRE GAYARRÉ.—Fanciulla di Perth y Gli amanti di Ferrel son les óperas de cartell en aquesta teatre.

THEATRE ESCOBAR.—¡ Pobreta! los que esperavan la Arca de Noé han vist que sens diluvia ni temporal ha naufragat. Lo sentir comó no ha atemes aqueus contada, aqueu buayol, que no ha tingut éxit ab tot y venir de Madrid precedida de molt bombo. Estém cansats de Ramencomania y pelissanas.

CISCO ESCOBAR.—No soch partidari de que en un circó facin pantomimas, y as fan que sigan promettidas d'una manera digna. La troupe Oñorri y altres artistas desempanyan lo D. Joan de Serrallonga l'atréu. los hallo, lo vestuari, tot está molt bé; s'oa una cosa estravagant s'hi nota: que l'argument de la pantomima no siga lo mateix que 'l del romans históric.

THEATRE PASCUAL.—Lo Sr. Andó celebra son benefici lo passat divendres ab lo tant celebrada obra de Onhet el padron de della ferrerie. No es de les mellors que desempanya dit actor, mes si de aquellas en que ha de treballar molt para ferse aplaudir. En tot los actes obtingut aplausos. La Sra. Dusa desempanya, de la manera magistral com ella sab ferho, la part de esposa de Filipe, demostrant en lo segon y quart acte que val molt, que sent noa quants paers calia a son cárrech y que s'ia tenen que sentir toa quants se dedican al art escénic. Lo teatre pla; més ja no pot demanarse.

THEATRE CATALÀ, ROMA.—Ab molt bon éxit inaugurá sas funcions lo teatre al carrer del Hospital. Creés y multiplicats tingut bon desempany, demostrant haver sentida la obra y brodentis ab details, estant ben vestida y dirigida lo numerós públic aplaudi á quants hi presencians per, fent especial mención de la Sra. Sala y Sra. Monner, y los Srs. Colomer y Borrás. A mitj ómbi es lo tíol de una peça divertida, ab moviment, joch, saredo, escrita per lo Sr. Capdevila, demostrant coneixement de la escena; foren molt aplaudits los que hi presencians per, en especial l'autor desempanyant lo paper de Sr. Molat.

Lo THEATRE NOUVEAU ha publicat lo cartell; sembla que prepara gran espectáculo; atá vol dir que tindrán bona temporada cómica.

DE GRACIA Á BARCELONA

CASTA I
Joanra Cobolosa: amich:
L'objecte de la present
no es elige, segurament,
que expresarem curt faich.
Faitch que de molt temps ha
dintre de mon cap retrunyia,
que jamay de mi s'allunya
y que 'm he engruñeja.
Vos que hlayeu amex cap pó,
tant per aman la plemna,
y ab ella emocioñe f'home
tot buscant sa perfeccioñ;
vos que vistáu sens traba
per dintre del cos humá,
que retulla bon sabat de
als ar peccat capitol;
que de la vida y ses dertes
heu provat ab gay donayre
que tot va al sech del drapayre,
pau riquessas son... miseria,
vos que tenuu la rabó
en la vida humana,
que mis en serio y en broma
angudu sea qñestió;
no dupto que ab pola segu,
ab veurs espontánea cieca
y ab las ilusioñs d'experiencia
que guardó m'ons de pingü...
una qñestió (1) 'm donareu
per a lerir cert mister,
que á molts homes lo sendeñ
ha traxcut, com sa veu.
Los misteria que tractar
volu á vostra companya,
son los que encara avuy dia
ningú 'n explica pero l'ar.
Son aqueles que desfonten

(1) No voy dir levatives, no; vulg lo de vostra.

per una paraula: Fe,
no donan rabó de re
y 'm deixen aixia tenca.
Son aqueus requincalls
de Vides de Santa, Miracles,
Cel y Gloria... tabernacles
d'aquell temps de l'antigalla.
D'aquell temps de oca y mon
que s'empanyaven las boles...
que combregavan ab molas
de molli... y ab sillo de son.
Que de l'home lo saber
no 'a podia publicar:
tot lo que no era resar
no tenia cap poder.
Que trobatare l'infelís
ser hama tant acusat,
solá deya:—Aixi ho hem trobat
y havem de deixarlo aixi...
No senyor, no; pit y avant.
¡Avuy podem ferir clal!
¡Animo doncha! Hora es ye
de fer illum clara y brillant
solva aquesta tenebró
que encara avuy s'envolicalla
tote lo gran... ¡fremalla
propia sola de la antió!
¡La unió fa forsa! Doncha ¡au!
Cadolosa, cap á mi.
La ploma es lo histori,
operen units sans frau.
Inscribi un sene cay po
un misteri, y, mitívement
pregunant y respondant
farem brillar la rabó.
¡Vos agrade l'plau! Avant.
No perdém ni una setmana
y siga La Tramontana
lo vent que enlayri aqueix plan.

Esperant respósta estí
vostre amich y admirador
que sap apreciar de cur
y que 's diu
Lluís Mallá

Tal va ser la barrabassada que feren los dos snatonats que á Figueras abandonaren l'acompanyament en l'entierro de Benet Ventura (a) Pep, que fins lo rector de la parroquia los ha tira tirona avall censurant sa intemperantissima conducta.

Aquí ten un capelló, lo rector, que mereix nostre aplauso per sa imparcialitat.

Lo dia d'aquest mes se feu lo primer entierro civil á la vila de Ripoll, y tal degué ser la rabada dels clerichs al veure que se 's ficava loch á la menjadora mística, que conseguiren se manés que l'cos del difunt fos enterrat precisament á las vintiquatre horas justas de ocorreguda la defunció, resultant que l'entierro tingudé de ferse á LAS NOU DE LA NIT.

Donchs si aixis pensaren los pastors del bestia de llana clatelluda que ningú aniria al entierro, ben lliuhs se quedaren, pero acudi al acte numerós concurrencia, s'encengueren ataxs, y alló resultá una profeso de lliurepensadors més solemne que totas las de cacatolics.

A la deu de la nit arribá la comitiva al cementiri civil, y se li doná el cadavre racional sepultura, pronunciant un sentit discurs un dels concurrents al tirsse las primeras paladas de terra demunt de la caixa que tancava 'la restos del qui ni en vida ni en mort volgué que cap religió profanas son cos.

Després lo rector va fer broms desde 'l'cos sagrat dibent que tota los que havian snat al entierro civil quedavan condemnats, cosa que ha deixat tren exgrifats als que 'l'peccat cometeren, que no desitjan més que tornarhi.

Encars que fossa per entiar civilment al mateix rector y á tosa la clericalia.

En una esuela mortuoria que publica un diari de Valencia, s'anuncia que l'arcab... isbe d'aquella capital conceix cent dias de veana-ciosa indulgencia al qui pregui pel difunt.

Lo qual que vol dir que d'indulgencias n'hi ha de verdaderas y de falsificadas dintre de la fábrica católica.

Qui en aquesta falsa ciencia no hi vulga perdra cap raso que s'acusi á ma presencia, y li daré la indulgencia bona, bonica y barata.

A un pobler d'Andalucía hi ha un Cristo cremat, no sabem si per lo focó ó per haver de tractar ab lo rector.

Lo tal Cristo tenís un ternó, —que per si no ho saben los diré que 's diu ternó á unas faldillas iguals pera tres capellans,—y no sabem qui 's va adonar un dia que 'l ternó havia desaparegut, y després de buscarlo per tot ho vareu trobar á ca 'l rector.

Los vehins, que si estavan disposats á suportar la carga d'un ructor no volian tenir per pastor un deixeble de Caco, s'han enfumatats fins al cap-de-munt y sembla que no volen entender de parlar més de cristos ni de rectors. Ven 'l aquí un rector lladre que fa feyna de resultats lliurepensadors.

En un colegi de jesuitas de la Habana ensenyán á sos deixebles de tauromaquia, fentlos lidiar bens ab tosas las reglas del art d'en Lagartijo y Frascuelo.

Qui seguíssi als fills de Loyola sempre 's trobará ab qñestions de banyas pel seu demunt.

EPÍGRAMAS
Diu lo café Ferrer
qu' avuy tant de paga ha estat,
que sens volgué la reventat
lo cul de la cafetera.
Per bon tall, deya en Batista,
la meva filla modista.
Parlant de liat ab la Sidó,
li digué una majordona:
—¡ Ay filla! per liat ben bona,
las manovras del rector.

PROCLAMACION
É LAS GABONIAS DEL NÚMERO PASAT
KORNO - C, etc, crema, sim, e.
Vol "La Andalueta" Beato de la Universidad, a. Sordoma
CORRESPONDENCIA
Atrá algo de lo que han enviat los ciudadanos següents:
— Xarxapa. — Un fogonista d' infern. — Dos viudos. — Papiño. — Rinconeta y Cardalino. — Pau Sabat. — J. M.º Bernis. — Francisco. — J. Espayre. — Mate Sans y C.º — E. Sala. — Noy Carlet. — J. Llib. — E. Costa. — Jo. — Quim Borrell. — Moreno. — R. Posa. — R. Alonso. — J. Terri. — Ruch Neirat. — J. Serillá. — Pepet de la Estora. — Munach. — V. Francés. — C. Mosca Diva. — K. Nova del K. Steh. — J. Espanya. — Rigó. — Un Aparent. — Jo. — R. Oyola Lopez. — J. Fog T. — M. Giró. — Apreta. — T. Doy. — Xell. — Via. — M.ayer. — La Kasa. No 's pot inscriur lo dels següents: — Joan Paganer. — J. Imbert. — Nando Velladó. — J. D. de Rada. — J. Ormí. — Dragó. — Un de Tarrasa. — A. Ferré. — Abel. — I. Iglesias. — Marany. — J. M. Pianos. — M. Lauer. y C.º — B. Bonet Jorda. — N. Vinyas. — Filomena. — Pau de la Torre. — R. Escudé. — Net de la Laya. — Fusta. — J. Vidal J. — Un Roca mortuori. — Un xaporrata. — J. Arén. — Mat Xarxapa. — Ll. Valero. — Pep Martí. — Arcedió Lloja. — J. Vidé. — Espana bolita. — Quimet Mora. — A. V. M. B. — E. Ros. — M. Llénar y C.º — Pep Bellido Enquillet. — Pitarra perit. — J. Colom. — Carlet de Santaguarda. — J. Pineda. — Klus. — P. Serra. — Carbasa. — Heró de casa. — Un Tronera. — J. Alzquer. — D. Borrinos. — R. Malloqui. — Atracit. — Dr. Traquill. — P. N. M. — Delmar de Rada. — Vozarón. — Simat Borrera. — A. M. — Malden. — J. J. Aragonesa. — Martí Bofroy. — J. Escala. — Viagrana

EN PREPARACIÓ
ALMANACH DE LA TRAMONTANA
per l' any 1891

Aquest any pensém tirar la casa per la finestra en la qñestió del Almanach.
Y no dibem res més per ara.